Monsey Edition לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בו רה תבליו ר' טובי' ז"ל ורעיתו רישא רחל בת ר' אברהם שלמה ע"ה קורץ

TO SUBSCRIBE AND RECEIVE THIS TORAH SHEET WEEKLY WWW.TORAHTAVLIN.ORG OR SEND AN EMAIL TO TORAHTAVLIN@ YAHOO.COM

שבת קודש פרשת תולדות – ב' כסלו תשפ"ב Shabbos Parshas Toldos - November 6, 2021

הדלקת נרות שבת - 5:29 | זמן קריאת שמע / מ"א - 9:31 | זמן קריאת שמע / הגר"א - 10:07 | סוף זמן תפילה/הגר"א - 10:58 זמו לתפילת מנחה גדולה – 1:10 | שקיעת החמה שבת קודש – 5:46 | מוצש"ק צאת הכוכבים – 6:36 | צאה"כ / לרבינו תם – 6:58

באלו החיצים ובלית ברירה מסרתי את הצרור שהיה באמתחתי.

ניאות הגזלן להטיב עם מטיבו ומילא אחר בקשתו. הסוחר פרס את מצילו והגזלן נתן בו את אותותיו. ואת רוב חיציו כילה בתוכו. אחר שכבר העיד המעיל על אמיתת הדברים ביקש הסוחר להעמיד את הדברים על פי שני עדים וביקש להגזלן שיואיל בטובו לכלות זעם החיצים גם על כובעו העליוז. וגם לזאת ניאות הגזלז וירק בו איזה חיצים, וכשהעיר הסוחר שמן הראוי להוסיף בו עוד איזה חיצים התנצל הגזלו ואמר שתמו כל חיציו. אז גילה הסוחר את נחת זרועו והפיל את הגזלן והיכה אותו כדי רשעתו. והוציא מחיקו את כל הכסף שגזל ע"י אימת החיצים. ויקם ויברח לא לפני שהשמיע הגזלן באזניו קול מחאה וזעקה על רוע מעלליו...

כאותו גזלן נדמה עשיו. הוא זה העושה כל העולה על דעתו. וכשמוצא איזה דופי ביעקב מיד מרים שאגת געוואלד! זוהי הנהגת כל הרשעים. הם עצמם אינם בוחלים בשום דבר עווז. אר כשהצדיק נכשל באיזה דבר שלפי דעתם נחשב הדבר לעווז מיד מרימים עליו קול שאגה. ומבזים אותו על מעשהו!

איז ברצוני להוכיח את הרשעים ההולכים בעקבותיו של עשיו. כי קרוב לודאי הוא שגם אם יש ביניהם כמה נבונים שיודו על האמת לא יבואו מכח טענה זו לידי תשובה. אולם דברינו מופנים למקצת מהחרדים לדבר ה' המחפים על מעשיהם של הרשעים. כי המציאות הוכיחה שהם עצמם נכשלים בכגוז דא. רואים אנו לפעמים אנשים המשמשים כמליצי יושר להרשעים. ומוצאים למודי זכות עליהם. הרואה סבור שמדובר באנשים צדיקים המבקשים להמליז טוב על ישראל. אר פלא הוא שכאשר הללו מבחינים באיזה עוולה התלוי בקולרו של א' מיראי ה' שאין דעתו שווה עמהם, מיד מרימים עליו קול צווחה. ואינם בושים לפרש את כוונתו להרע ח"ו. והעומד מז הצד משתומם לראות איר נאלמו פתאום כל האפשרויות להמליז טוב עליו...

ודעת. שכתב בספרו פוקד עקרים (אות א׳): ״כל בריאת האדם הוא לפרות ולרבות כמו שנאמר (ישעיה מה. יח): "לא תוהו בראה לשבת יצרה". ודבר זה שלא יוליד הוא יציאה מסדר הבריאה ודבר שאינו ראוי כלל כפי חוקי הבריאה שיסד השם יתברך ועל כן הישועה לזה אינו ככל נסים היוצאים מהטבע דזה אדרבא בא לקיים הטבע שהרי כר הוא חוק טבע הבריאה להיות האדם מוליד". עכ"ל, הרי חידש לנו ר׳ צדוק הכהן, שהטבע של דברים אינו תלוי בכללי טבע שנראה לעיז. רק הכללי טבע תלוי בכללי התורה הקדושה. והתורה אמרה שכל בריאת העולם הוא לתכלית של "פרו ורבו". וע"כ אינו בבחינת נס כלל - שתהא עקרה הוליד בן. ואדרבא הוא לקיים את הטבע, וא"כ מובן הייטב מדוע התפללו לזכות לבן, ולא היה חסרוז שהיה מתפללים על מעשה ניסים.

ועל פי זה ביאר טענת חנה להשי"ת שיזכה לבנים. (רש"י שמואל א' א. י"א) שאמרה חנה: "לפניו רבונו של עולם שני צבאות בראת בעולמר. העליונים - לא פרים ולא רבים ולא מתים. והתחתונים - פרים ורבים ומתים. אם אני מז התחתונים. אהיה פרה ורבה ומתה. ואם אני מז העליונים לא אמות". הרי כל טענתה היה שזהו הטבע שתלד בן, ועל טענה כזה זכה שתלד בן. ומכאן יש ללמוד לכל מי שעדיין לא זכו לבנים, אם יעלה על דעתו הך טענה בודאי יזכה לבנים, שצריר לבא לידי ההכרה שזהו הדרר הטבע. ועי"ז בודאי יזכה לבנים.

ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ... (כו-לו) - בגנות המטילים דופי על הצדיקים

דברים אלו הטיל עשיו דופי במעשיו של יעקב, לטענתו לא התנהג יעקב כדבעי, זוא גוזל כביכול את הבכורה וגם את הברכות. כשנבוא לעייז בטענתו ודאי יתמהו עליו. וכי הוא גזל ממר את הבכורה? הלוא אתה בעצמר הסכמת על כר. גם את הברכות לא גזל. שהרי בדיז הוא ראוי להם מאחר שזכותם תלויה בבכורה. אך ביותר תמהו מי הוא זה הטוען על אי יושרו של יעקב, אין זה כי אם עשיו, זה הרגיל לעבור על כל החמורות שבתורה. אינו גוזל רק בכורה או ברכה. גוזל נפשות ממש ר"ל. הורגם או מחטיאם. הוא זה שמצא דופי בציציותיו של יעקב...

משל למה"ד. לסוחר שנדד מעירו למרחקים לעיירה גדולה שבו היה אמור להתקיים ום השוק. וצרור כספו באמתחתו. בהיותו על אם הדרכים פגש בו גזלו ובידו רובה. הלה איים על הסוחר שאם לא יניח לפניו את צרור כספו יורה עליו חציו וימיתו. ויירא הסוחר לנפשו והוציא את צרורו ומסרו להגזלו. תור כדי מסירה אמר הסוחר להגזלו: הנה. בזה הצרור מונחים הרבה מעות שאינם שלי כלל, והם שייכים לבני עיירתי היודעים שהנני סוחר ממולח. ונתנו בי את אימונם. והפקידו אצלי את ממונם כדי שאעסוק במשא ומתז. הנה כעת כשאחזור לביתי בחזרה. ויראו אותי המשקיעים הרי ישאלו אותי על דבר ומובן שהעלתי בחכתי, ואז אצטרך לומר להם את האמת שצרור כספם נגזל, ומובן מאליו שהם לא יאמינו לי, וישאגו עלי בקולי קולות שאני הוא זה שגנבתי את מעט כספם שצברו. על כז למעז יאמינו בי אבקש ממר שתכווז את הרובה מול מעילי שאפרוס לפניר תריק בו את חיציר. ובכר אוכל להוכיח להם שהצדק עמדי. ואספר להם שאיימת עלי

ליסודים סאת הרב אברהם דניאל לסודים מאת חרב אברחם דניאל אבשטין שליטיא, בעמיס שדה אברחם

יעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו .... (כה-כא) ~ בענין עבודת התפילה

דבינו בחיי דייה בלשוז הקרא שהיה ראוי להקדים ולומר "ותהי רבקה עקרה" ואחר ״ויעתר יצחק לה׳ כי עקרה היא״? וביאר שהטעם שהכתוב דוקא בסדר הזה. שהעיקר כאז הוא ה"תפילה" וע"כ הקרימו הכתוב. שאיז הטעם שהיה עקרה סיבה לתפילה. אלא אדרבה כיון שהיה צורך לתפילה סיבב השי"ת שתהא עקרה. והתפילה היא העיקר וזה שהיה עקרה טפל. וכתב שזהו מפורש בדברי חז"ל (יבמות סד.) "מפני מה נתעקרו האמהות. מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתו של צדיקים". והוסיף. שמכאו יש ללמוד עוד כח התפילה שהיא גדולה מאוד ואפילו לשנות את הטבע. וכבר עמדו המפרשים, שעקרה בדרך הטבע א"א כלל ועיקר להוליד בן, א"כ מדוע התפללו שיזכו לבן, הלא אין ראוי התפלל על מעשה ניסים כדאיתא ברכות (נד.): "היתה אשתו מעובר ואמר יהי רצון" שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא". שהרי אחר שאשתו כבר מעוברת [מ' ימים] כבר ברא הצורה או זכר או נקבה, וע"כ אין להתפלל לשנות את הטבע. א"כ ה"ה הכא, מדוע התפללו להוליד בן, הרי הוא למעלה מדרך הטבע ואין להפתלל על זה.

ייש כמה וכמה תירוצים ליישב זה. אמנם **ר' צדוק הכהז** יישב העניז בטוב טעם

A SERIES IN HALACHA LIVING A "TORAH" DAY

Kashrus in the Kitchen (15). Separation of Meat and Dairy. Started Dairy By Mistake. If one mistakenly began eating dairy food within six hours after he ate meat, and then realized his mistake, he must stop immediately. This is the ruling of a great majority of *Poskim* and not like the opinion of the **Daas Kedoshim** quoted in **Kaf Hachaim** (1).

Beracha on Dairy By Mistake. If one is within six hours after meat and he mistakenly recited a beracha on a dairy food item, he now has the following dilemma: Should he just not eat and let the beracha be in vain, and of course say "Boruch Sheim K'vod ....", or should he taste a little in order to avoid a beracha l'vatala (in vain), which might be better? If the beracha was also intended to exempt other *parve* foods, he should eat a bit of the parve food and solve the whole problem. If, however, the beracha does not cover any parve food, and one hour has passed after eating the meat, many Poskim, listed in P'sakim **U'Teshuvos** (2), rule that he should rely on the opinion that one hour is long enough, in order that his *beracha* should not be in vain. This is true even if there is no meat between his teeth. If there is, he should get it out and then eat a little dairy and the eating meat in this act, there is no need for a *heker*.

מאת הגאון פוז'ר הרב ברוך וזיז שפתו של של מאת הגאון פוז'ר הרב ברוך, קליבלנד הייסס ראש כולל עסרת חיים ברוך, קליבלנד הייסס

cleansing is not a *hefsek* between the *beracha* and eating, since it is for the sake of eating. If it is within one hour, he should just say, "Boruch Sheim K'vod ...." and not eat. Some Poskim mentioned there in P'sakim U'Teshuvos hold that even within one hour, one should taste a little after cleansing his mouth.

Eating Parve at the Same Table as Eating Dairy. If one is within six hours after eating meat and wants to eat parve at the same table as one eating dairy, the **Pri Megadim** (3) rules that it is permitted. This is more lenient than eating actual meat on the same table where a *heker* (reminder) is required.

Working With Dairy. If one is within six hours after eating meat, he is permitted to work preparing dairy foods and we are not scared that he will mistakenly eat some, unless it is his habit to eat from foods that he prepares during the preparation (4).

Parve Milk. One may drink *parve* milk, like soy or almond milk, within six hours after eating meat without providing a heker to show that it is *parve*. We only find the need for a *heker* when one drinks them together in the same meal with meat. Since meat is still on the table, there can be Maris H'ayin, but here if he is not

בין הריחים – תבלין מדף היומי – ראש השנה דף כח.

אמר רבא התוקע לשיר יצא - אלמא קסבר רבא מצות איז צריכות בוונה The Gemara asks: according to Rava who holds אמר רבא התוקע לשיר יצא - אלמא קסבר רבא מצות איז צריכות כוונה does our Mishnah say if one was passing by the back of shul & heard the sound of the Shofar or the reading of the Megillah. "אבו בנו עצא". According to Rava, even if he didn't have intent, he should be אבו מרו לברי The Gemara answers that in our Mishnah "אבו כמר לברי" doesn't mean concentrating to be צא, rather it means he has to realize that he is hearing the sound of a Shofar & not something else, i.e., a donkey breying.

The משנ"ב paskens "מצות צריכות כוונה paskens "ס"ן paskens משנ"ב The משנ"ב brings the מ"ש who explains even though we pasken & צריכות כוונה redo the *mitzvah* if he didn't have intent. he should not repeat the ברכה in order to be חרשש for those who hold איז צריכות כוונה Furthermore explains the name of the משנ"ב in the name of the מיי אדם in the name of the מיי אדם in the name of the משנ"ב in the name of the מיי אדם in the name of the משנ"ב. in a situation where it is obvious that one is doing an act to fulfill a *mitzvah*. like eating *matza* or shaking his *Lulav*, even though he is not לעם מצוה, he is לעם מצוה. However, לכתחילה, one should always be very careful to have specific *kavana* to be יוצא ידי חובת המצוה who says that even according to those who r'צא ידי חובת המצוה who says that even according to those who hold one doesn't need *kavana*, if one has specific intent not to be יניצה להיפד). This idea of having מיצא to ensure one is not איצא, is used in *halacha* to avoid problems. This situation comes up daily. The איז מינין רשמ"א asys one should say איצא after שמע after שמע וויר מינין רשמ"א said in the morning (before מקיים מצות ק"ש. The מקיים explains that this shows our intent is to be מקיים מצות ק"ש now & thereby be מקיים מצות ק"ש. Otherwise since this שמע is said after "לפיכך אנחנו חייבים". it looks like we are just mentioning what כלל ישראל says when they want to be

One should do this, says the **Rema**, because sometimes the ציבור misses אמר הַ"ש, so this way he will be איז יינצא with the earlier one (albeit without the berachos). On this the מנך ק"ש adds, that only if you are afraid the tzibbur won't make מנך ק"ש should you have kavana, but if it will it, so later when he recites שו"ע חס הגהות, in his אין יוצא in the optimal way, שו"ע חס הגהות, says one should make a תנאי says one should make a הגהות אי"ע חס הגהות saving the first ממן ק"ש: "If מיש passes, I'll איצא passes, I'll מאן ק"ש with this one. If I make ממן ק"ש with the berachos, I should not be מאר ק"ש with the first one.

(1) כף החיים פטיח (2) פסקים ותשובות פטינו (3) משבצות זהב פח:ב (4) יד אפרים יו"ד פ"ח

R' Yosef Patzanowsky zt"l (Pardes Yosef) would say:

"בא אחק במרמה" - This episode took place on *Pesach*, when we perform the *Seder*. Rivkah prepared the goats for the festive meal and the angel Michael sent along the wine for the four cups. The meal concludes with the eating of the afikomen. Afterwards, it is forbidden to eat any food. The word "b'mirmah" (במרמה) has the numerical value of 287, which is also the numerical value of the word "afikomen" (אפיקומע). Yitzchok told Esav, 'Your brother is indeed very wise. Prior to your arrival he already gave me the *afikomen*, and thus, I am forbidden to eat any more food tonight."

A Wise Man would say: "A friendship founded on business is better than a business founded on friendship."

Printed By: Quality Printing **Graphic Copy & Printing** (845)352-8533

100,000,000,000,000 * STUDY HIS DETAILS

103.828 apprx verifiable signature:

מוסדש לעילוי נשמת הרבנית פריידא מרים (Zvwica) בח הר' אלעזר בייניש ע"ה, נפי די כסלו תשפ"א * תנצב"ה By Yossie & Chaya Krieger

(Cells in our Body) (only humans can & must) & come to Revere HIM! 855.400.5164 {Please sign too!)

מעשה אבות .... סימו

ייאמר הגשה לי ואכלה מציד בני למטן תברכך נפשי ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת ... (כו-כה)

One of the greatest *Halachic* arbiters in Jewish history was **R' Yoel Sirkis** zt''l, who wrote the sefer Bayis Chadash, and was subsequently known as the **Bach** (initals of his *sefer*). He was the chief rabbi in Brest-Litovsk, before settling in Krakow.

The Bach had a daughter named Rivkah, a young educated girl who knew *Tanach* inside and out. The *Bach*, delighted by his daughter's scholarship, once said to her with a smile, "My dear daughter, you are special like the moon." In his home at the time was his closest disciple, **R' Dovid Halevi Segal** zt''l, known as the **Taz** after the initials of his famous work, Turei Zahav. R' Dovid commented out loud, "If she is special like the moon, the time has come to sanctify (מקדש) the moon" (a play on words between the sanctification of the new moon and marriage (קידושץ), which are designated by the same word). The Bach, who had his eye on R' Dovid for a long time, laughed at the joke but then took him as the husband for his daughter Rivkah. After the wedding, the couple left her father's house and settled in Krakow.

Prior to the wedding, the Bach agreed to support his son-in-law and daughter in full measure so that his son-in-law could expend his efforts in *Torah* study without material concerns. Indeed, the *Taz* learned *Torah* diligently day and night and those who knew him were certain that he was destined to be a future *Torah* leader.

After some time, R' Dovid noticed that some things had changed. The lavish, plentiful meals that he had been receiving in his father-in-law's home had dwindled to more meager fare. Gone were the generous portions of food and the meat turned into chicken. He felt that the difference in his diet was affecting his ability to study intensively for so many hours. and he had no choice but to approach his father-in-law and speak to him about the change.

"Yes, my dear son-in-law, I am aware of the decline in the food," replied R' Yoel. "You are justified in complaining about it, and I apologize. However, there is nothing that I can do. I did promise to provide for your needs so that you could concentrate on your learning without worry, and it was my greatest joy to assist you with the finest of everything as long as I was able to do so. Unfortunately, my income has declined recently, and I can no longer afford to support you at the same high standard as before. I hope with *Hashem's* help, things will soon improve!"

Unfortunately, things did not improve and the quality of the meals continued to depreciate. R' Dovid did not leave matters at that. He went to the local beis din and had R' Yoel summoned to a din Torah, stating that his father-in-law had promised to provide him with meat, and was not maintaining the high standard of his first years of marriage. He felt that the caliber of his learning was affected by the chicken he was now being served instead.

In his defense, the *Bach* explained that it was not his fault, but that circumstances had forced him to provide less than formerly. In fact, he informed them, he had originally promised to support his son-in-law with meat, but fowl could surely be considered a kind of meat. After considering the matter, *beis din* ruled in favor of the *Bach*.

When the townspeople heard about the case, they were taken aback by the audacity of the young man to take his father-in-law, a Torah scholar of such stature and the chief rabbi, to court over such a frivolous claim as the quality of the food! It was unheard of! One young man had the temerity to ask R' Dovid to explain his actions.

He replied, "I know that as long as my father-in-law was providing me with good, plentiful food, I was able to learn with great diligence and concentration. As soon as the standard of food declined, so did my stamina, and as a result, my learning suffered. I noticed the difference immediately! I could not concentrate as intently for long periods of time; I was not learning with my full potential. I was afraid that in Heaven my father-in-law would be held responsible for indirectly causing a decrease in my *Torah* study. Of course, I could not have this on my *cheshbon*. Therefore, I made up a claim in court, knowing that he would be vindicated - just as the beis din here had judged him innocent, so in Heaven they would do likewise."

הלוא אח עשו ליעקב נאם ה'

A PENETRATING ANALYSIS OF THE WEEKLY THE HAFTORAH BY R' TZVI HIRSCH HOFFMAN

simultaneously extolling *Hashem's* deep hatred for Esay. Interestingly, Malachi seems to question this very notion and ask how is it that Esav who is a brother to Yaakov - the beloved one in the eyes of the Almighty – is so reviled and hated? One would think that *Hashem's* preference is sacrament and unchangeable. Why, then, is Malachi even entertaining such a thought?

R' Menachem Mendel Schneerson zt"l (Lubavitcher **Rebbe**) gives us a fundamental lesson in life. He explains that one can only make a true choice between two things when one entity has no obvious redeeming features over the

In the opening words of the *Haftorah*, *Malachi HaNavi* other. Both entities must be completely equal on every level. echoes Hashem's love for Yaakov Avinu while This is because if any entity was better than the other – on any level – it would no longer be a choice of common sense. Rather, it would be the personal choice of a person's preference and everything about his choice now changes.

> Malachi HaNavi fully understood this concept of choices. He further understood that Yaakov and Esav, who on the outside may have seemed equal since they were twins and raised in the same home, were anything but equal. As a result, although Malachi seemed to be asking a question, in truth he really was not. Rather, it was a statement highlighting the differences between Yaakov and Esav and how Hashem reviles Esay for the wicked path he chose.

ויאמר ה' לה שני גוים בבמנד ושני לאמים ממעיד

CONCEPTS IN AVODAS HALEV FROM THE FAMILY OF R' CHAIM YOSEF KOFMAN ZT"L

Rivkah was told by *Hashem* via a *nevuah* from Shem, the reason for her unusual and erratic pregnancy. She would be having twins, she was told, different as day and night - Yaakov and Esay, a tzaddik and a rasha. And yet we don't find anywhere that she ever informed her husband, Yitzchok Avinu, of their children's destinies. Why not?

I saw in a newly released *sefer* written by Rabbi Goodman, who cites a *pshat* he heard from a venerable *Rosh Yeshivah* in Yerushalayim. Although, as the posukim tell us, Rivkah favored Yaakov over her other son, she was still Esav's mother. And had she revealed to Yitzchok what Esav was going to be, she feared that he might banish Esav entirely instead of investing effort in him. Thus, she refrained from telling him what she knew. Thus, Yitzchok Avinu, as one might imagine, did indeed pour his energy into Esay, his first-born son, and focused on inculcating him with a Yiddishe taam. Although she knew what he would become, she never told her husband about it. The unbelievable *koach* and mercy of a *Yiddishe Mama*!

Based on the above, we can understand why Esav stored his precious hunting coat with Rivkah. No matter who he was and what his relationship was with his mother, he always felt his mother's compassion and trusted her.

The posuk at the end of the parsha describes Rivkah as "אם יעקב ועשר". **Rashi** comments there that he doesn't know what the implication is. The **Mahari't** says a few short words: "Because she had mercy on both of them." In light of the above. we see starkly the mercy that she had, the concern Rivkah displayed even for her wayward son, Esav, as she tried her utmost to ensure that he would receive the proper *chinuch*. As parents and teachers, we must internalize this message: to never, ever give up on a child! No matter what he or she is, we must try, daven and hope for their success, v'chein yehi ratzon.

משל למה הדבר דומה ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו ... ויעתר לו ה' וגו' (כה-כא)

משל: Before he passed away, R' Elimelech of Lizhensk zt"l (Noam Elimelech) told the members of his household that he was *davening* that his children should not become rich. Wealth, he said, is a path that leads to corruption.

One of his sons complained: "Tatte, this could cause people to doubt your righteousness. The Gemara (ברכות זו) states that if a *tzaddik* is well off, it is a sign that his father was also a *tzaddik*. But if a *tzaddik* is poor, it is a sign that his father was wicked. Therefore, if we are poor, people might doubt that you were a tzaddik."

R' Elimelech smiled and said that he now understood a Medrash on the words, "Yitzchok pleaded with Hashem." The *Medrash* says that Yitzchok "poured out his prayer for would Yitzchok also pray to be wealthy? It must be that after future equation as well as that of his family.

the scoffers of the time claimed that Avimelech, not Avraham, was Yitzchok's father, he wanted everyone to see that Avraham was his real father. If Yitzchok became wealthy, it would be clear that he was a *tzaddik*, the son of a tzaddik (Avraham). But if he ended up poor, it could be interpreted as a sign that his father was not a tzaddik, leaving room for speculation that Avimelech had fathered him!

Despite R' Elimelech's concession to his son's reasoning, he did not rescind his request that *Hashem* prevent his children from becoming rich. And to this day, none of his descendants has been wealthy. (M'Otzareinu HaYashan)

נמשל: The power of *Tefillah* is great. Yitzchok was a *tzaddik* the son of a tzaddik, and Hashem listened to his prayers over those of his wife Rivkah, who was a tzadekes, the daughter of a rasha. The zechus of righteous fathers and riches," Now, we know that he *dayened* for children. Why forefathers is a big factor that Heaven enters into a person's

ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי בטור ויאמר מי בטור מודי בעד מאד ויאמר מי בטור ויאמר מי בטור ויאמר מי בטור מודע ביד ויבא לי ואבל מבל (כז-לג) בער היא הצד ציד ויבא לי ואבל מבל (כז-לג) בער מודע ביד ויבא לי ואבל מבל (כז-לג)

The Torah tells us that when Yitzchok realized that Yaakov had taken the berachos from Esav, "Vayecherad charada gedola ad meod," he trembled a great and awesome trembling. **Rashi** says that he saw *Gehinom* open up beneath him. What was it that caused Yitzchok to tremble in this extreme way? The Medrash Tanchuma tells us that there was another time in Yitzchok's life that he trembled. The *Medrash* explains that when Avraham lifted the knife over Yitzchok's head at the *Akeida*, he trembled. Why did he tremble? Because he was afraid that he might move and invalidate himself as a korban. He was afraid that he would not be a perfectly fitting sacrifice for *Hashem*. The *Medrash* asks: Which trembling was greater? And the answer is that it was the trembling at the time of the giving of the brachos, as the posuk says, "Charada gedola AD MEOD."

Explains the Shevet Sofer, Yitzchok Avinu was lying on the altar, and he was scared. He was afraid that his performance bein adam l'Makom might not be up to par, and so the Medrash tells us that he trembled - "Vayecherad." However, in Parshas Toldos, when Esav came to Yitzchok to get his beracha, Yitzchok realized that he had already given it to Yaakav. He understood that now he might be causing pain and harm bein adam l'chaveiro - to Esav - even though the berachos were his to give to whomever he wanted. Esav was his own son and he gave the berachos to Yaakov unintentionally. It's not the end of the world. Still, he trembled in a way that he had never trembled before. "Vayecherad charada gedola AD MEOD." This would be a mistake that would have terrible ramifications on his olam haze and his olam haba. Chazal tell us "Hizaharu B'chvod Chavreichem" - Be careful with the honor of your friends. Playing with someone's feelings is much more dangerous than playing with fire. Fire only burns in this world, but causing someone pain burns in this world and in the next.

The Chazon Ish put it quite succinctly. "The kuntz (the trick) of life is to get through this world without hurting others."